

Wijkmonitor 2010

Rapportage voor Hoge Vucht en
Doornbos-Linie

In opdracht van:
Gemeente Breda
Directie PMP

Uitgave:
Gemeente Breda
Afdeling SSC Onderzoek en Informatie
NEN-ISO 20252 gecertificeerd

Projectnummer: 1302

Claudius Prinsenlaan 10
4811 DJ Breda
Telefoon 076-5293513
E-mail: onderzoek@breda.nl
Bronvermelding verplicht

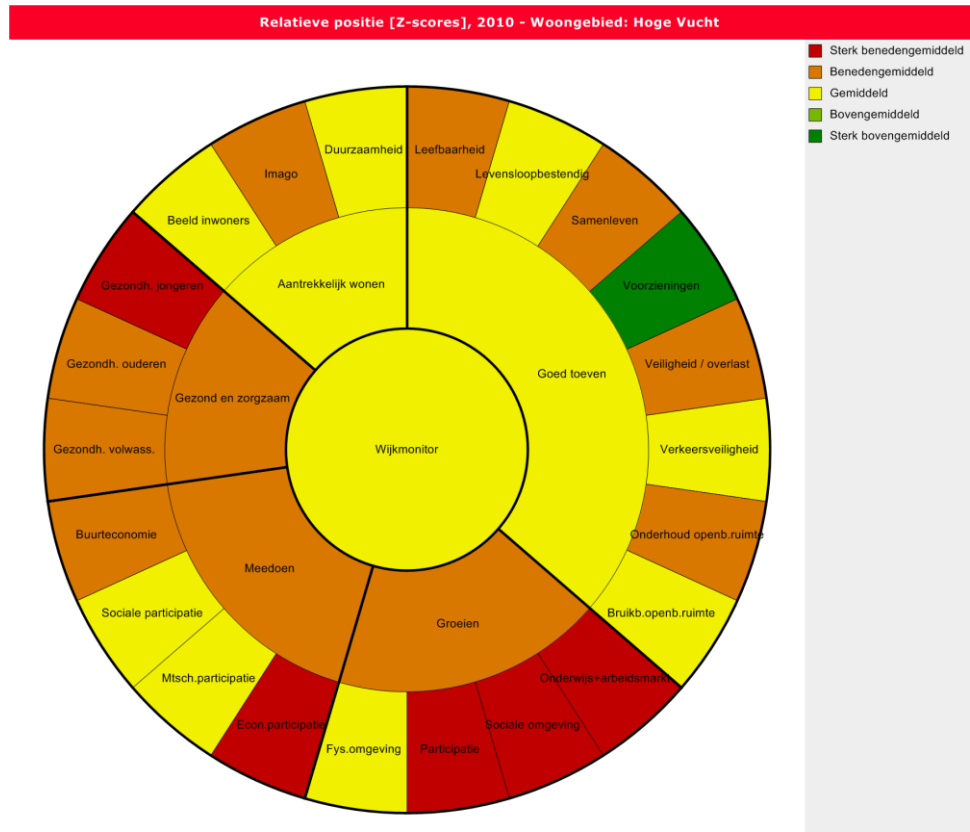

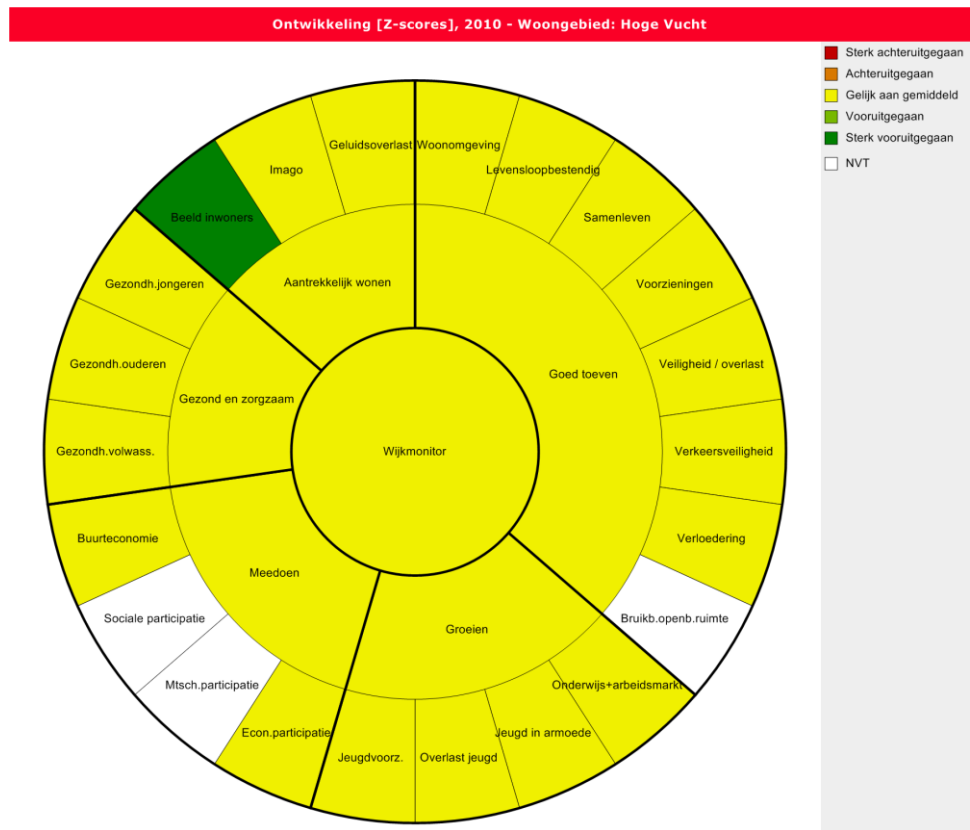
Samenvatting en conclusies	7
Signalering en evaluatie	7
Benchmark en streefwaarden	9
1. Inleiding	11
1.1. Methodiek	11
1.2. Nieuwe ontwikkelingen in de monitor van 2010	12
1.3. Opbouw rapportage	13
2. De buurten van HVDL in de wijkmonitor	14
2.1. Doornbos-Linie	15
2.2. Biesdonk	17
2.3. Wisselaar	19
2.4. Geeren-Zuid	21
2.5. Geeren-Noord	23
3. Benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden	25
4. De activiteiten en projecten in HVDL	26
4.1. Fysieke projecten	26
4.2. Sociale projecten	26
Bijlage: Dashboard	28

Figuur 1 Relatieve positie Hoge Vucht

Figuur 2 Ontwikkeling Hoge Vucht

Samenvatting en conclusies

Signalering en evaluatie

Goed Toeven: *de beleefde onveiligheid en het beleefde negatieve beeld van het beheer van de openbare ruimte zijn de oorzaken van de lagere score op leefbaarheid. Sinds 2001 is de ontwikkeling in HVDL gelijk aan de Bredase ontwikkeling op het gebied van goed toeven. Op grond van dit doel zijn voornamelijk fysieke projecten uitgevoerd.*

Bewoners van HVDL ervaren de leefbaarheid en woonomgeving niet zo positief als veel andere Bredanaars hun woonbuurt. Omdat de voorzieningen als positief worden beoordeeld ligt de relatie met het beheer van de openbare ruimte en de veiligheid voor de hand. Opvallend is dat beide aspecten in de meeste buurten van HVDL negatiever worden beleefd dan de registraties van Buitenruimte of politie doen vermoeden. Er zijn veel fysieke projecten die beide aspecten moeten verbeteren, maar tot nog toe is geen verbetering te signaleren, ook omdat de projecten pas zijn opgestart.

Uit de straatinterviews kwam naar voren dat vooral autochtonen de leefbaarheid van de buurt negatief beoordelen: zij hebben weinig contacten en vinden de buurt achteruit gegaan sinds ze er zijn komen wonen. De meeste allochtonen hebben binnen hun eigen bevolkingsgroep veel contact. Zij zijn veelal tevreden over de (grote) woningen en de ruime opzet van de wijk. Veel projecten proberen de sociale cohesie te bevorderen. Deze scoort benedengemiddeld in de buurten. De straatinterviews nuanceren dus dit beeld, want binnen de etniciteiten is veel contact, maar niet tussen de autochtonen onderling en ook niet tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Vergeleken met de situatie van 2001 is er niets of weinig veranderd ten opzichte van het Bredase gemiddelde in de wijk

Groeien: *de uitgangspositie van de jongeren is (sterk) benedengemiddeld als gevolg van de onderwijs- en arbeidssituatie en de financiële positie van de gezinnen waarvan ze onderdeel uitmaken.*

Op het hoofddoel Groeien scoort HVDL benedengemiddeld. Drie van de vier subdoelen Stimuleren participatie, Bevorderen sociale omgeving en Stimuleren deelname op onderwijs- en arbeidsmarkt scoren sterk benedengemiddeld. Alleen de fysieke omgeving wijkt niet af van het Bredase gemiddelde. Dat wil zeggen dat de wijk voldoende voorzieningen en plekken heeft voor kinderen en jongeren om aantrekkelijk te zijn.

Wat betreft onderwijs en arbeidsmarkt betekent het dat 70-80% van de jongeren van HVDL een VMBO-opleiding volgt. Van de jongeren in HVDL verlaat 13-18% zonder startkwalificatie de opleiding. Relatief veel jongeren zijn werkloos.

Wat betreft sociale omgeving woont 20-42% van de kinderen en jongeren van de wijk in een gezin met een inkomen rond de armoedegrens. Deze gezinnen, met uitzondering van Doornbos-Linie, scoren (sterk) benedengemiddeld op opvoedings- en gezinsproblemen. Het percentage jongeren en jongvolwassenen dat in een jaar als verdachte geregistreerd staat bij de politie is in HVDL aanzienlijk hoog vergeleken met de overige buurten van Breda.

Bij het subdoel stimuleren participatie valt vooral de relatief geringe sportdeelname van jeugdigen op.

Samengevat is de uitgangspositie van de jongeren (sterk) benedengemiddeld als gevolg van de onderwijs en arbeidssituatie en de financiële positie van de gezinnen waarvan ze onderdeel uitmaken. De projecten voor jongeren beperken zich tot Geeren-Noord en –

Zuid, maar de problemen in de overige buurten zijn even groot. De toename van de sociale problematiek onder jongeren in Wisselaar is daar een voorbeeld van. Is openbare ruimte wellicht de fysieke component van veiligheid, dan is de jeugd de sociale component.

Sinds 2001 is de situatie in HVDL voor alle subdoelen onder Groeien, niet of nauwelijks veranderd ten opzichte van het Bredase gemiddelde. Noemenswaardig is dat in Wisselaar het percentage jongeren in gezinnen in armoede is toegenomen. In Geeren-Noord is de overlast van jongeren in deze periode afgenomen en de tevredenheid over jeugdvoorzieningen toegenomen.

Meedoen: *het aandeel werklozen en WWB'ers is hoog, maar de sociale en economische participatie is vrij gemiddeld. Wellicht dat mede door projecten die de betrokkenheid van bewoners bij de buurt beogen te vergroten, het vertrouwen in de toekomst van de buurt is toegenomen.*

Voor het hoofddoel Meedoen ligt HVDL beneden het gemiddelde van Breda. Op de subdoelen maatschappelijke en sociale participatie scoort de wijk gemiddeld. Voor het subdoel buurteconomie heeft de wijk een benedengemiddelde score. Vooral wat betreft economische participatie ligt de score ver beneden gemiddeld. Het zijn vooral de relatief grote aantallen werklozen, WWB'ers en huishoudens die langdurig op het sociaal minimum leven waardoor de buurt rood kleurt op dit subdoel. Sinds 2001 is hierin geen verbetering opgetreden wellicht ook door de economische crisis van de afgelopen jaren. De projecten om de werkloosheidspositie te verbeteren hebben tot nu toe nog geen resultaten gehad wat betreft het aandeel werklozen.

Uit een nadere analyse van de WWB blijkt dat relatief veel uitkeringsgerechtigden in HVDL bovenaan de participatieladder staan (fase arbeidsactivering).

Veel projecten van Wijkontwikkeling hebben tot doel de bewoners te betrekken bij de buurt. In Geeren-Zuid is opvallend dat daar veel bewoners betrokken zijn bij de verandering van hun buurt en dat dit wellicht samen met de nieuwbouwprojecten heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het vertrouwen in de buurt. In Doornbos-Linie en Geeren-Noord waar weinig bewoners actief betrokken zijn bij de buurt, hebben de bewoners weinig vertrouwen in de toekomst en zijn ook niet zo positief over ontwikkelingen van afgelopen jaren.

Gezond en zorgzaam: *ondanks de benedengemiddelde score op gezond en zorgzaam, zijn er geen wijkontwikkelingsprojecten die dit zouden kunnen verbeteren.*

HVDL heeft een benedengemiddelde score op het doel gezond en zorgzaam. Dit geldt zowel voor de gezondheid onder volwassenen (relatief weinig inwoners sporten en relatief veel bewoners hebben overgewicht), onder ouderen en onder jongeren (met uitzondering van Wisselaar en Doornbos-Linie). Er zijn geen wijkontwikkelingsprojecten welke bijdragen aan de verbetering van de doelstelling Gezond en zorgzaam in HVDL.

Aantrekkelijk, concurrerend en duurzaam wonen: *het beeld dat de inwoners van de buurt hebben is sterker verbeterd dan de ontwikkeling van het gemiddelde van Breda.*

Hoewel HVDL door haar bewoners benedengemiddeld wordt beoordeeld, zien relatief veel bewoners de eigen buurt vooruitgaan en schatten ook de toekomst positief in. Dit is een vooruitgang ten opzichte van een aantal jaren geleden, want toen lag het beeld van de inwoners van HVDL nog rond het gemiddelde van Breda.

Vooraf door de relatief lage WOZ-waarde en de beperkte variatie van de woningvoorraad in de afzonderlijke buurten van HVDL heeft de wijk een benedengemiddeld imago. Op duurzaamheid kijkt het gebied niet veel af van het gemiddelde.

Benchmark en streefwaarden

In de vergelijking met andere gemeenten valt op dat er maar weinig gemeenten zijn die voor een zo groot geografisch gebied vergelijkbaar zijn met HVDL. In andere gemeenten is sociale woningbouw, werkloosheid, ed, met andere woorden: factoren die duiden op achterstand in de financiële positie van huishoudens, meer gespreid over de stad dan in Breda. In het onderzoek van Bureau Atlas voor Gemeenten van 2008, werd al melding gemaakt van deze segregatie in Breda. Doel van de vergelijking is om de situatie van HVDL beter te kunnen interpreteren: is die situatie beter of slechter dan in vergelijkbare wijken. Op basis hiervan hoopten we streefwaarden te kunnen vaststellen als de scores van HVDL (veel) slechter waren dan in de benchmarkgebieden. De benchmarkgebieden zijn samengesteld op basis van vergelijkbare woningbouw (eengezins-meergezins, (sociale) huur-koop, bouwperiode) en voorzieningenniveau.

Het bleek niet mogelijk om op basis van de benchmark streefwaarden te berekenen. Veel van de indicatoren van de wijkmonitor worden niet gemeten in andere steden, in ieder geval niet op buurniveau. Omdat de gegevens bovendien in de meeste gemeenten niet actueel zijn, kan alleen gebruik worden gemaakt van informatie van 2 tot 3 jaar geleden. Uit de benchmark zijn dan ook alleen conclusies te trekken over leefbaarheid, veiligheid en werkloosheid. Het blijkt dat de leefbaarheid in HVDL vergelijkbaar is met die van de benchmarkgebieden. Wat betreft de veiligheid blijft Hoge Vucht achter bij de vergelijkbare gebieden. Dat betekent dat de veiligheid in de wijk niet alleen ten opzichte van overig Breda slechter scoort, maar ook ten opzichte van vergelijkbare gebieden.

Ook het aandeel werklozen is, vergeleken met de benchmarkgebieden, hoog in Hoge Vucht. Daarentegen is het percentage WWB'ers lager dan het gemiddelde van de benchmarkbuurten. Verklaringen en de betekenis hiervan voor het beleid zullen in de loop van 2011 worden uitgewerkt in een uitgebreidere analyse.

1. Inleiding

In december 2009 stelde de Bredase gemeenteraad het programma Wijkontwikkeling 2.0 vast en daarmee ook de start van de doorontwikkeling van de Wijkmonitor als meetinstrument voor het programma Wijkontwikkeling.

De Wijkmonitor is de weergave van de vijf hoofddoelen van het programma Wijkontwikkeling, vertaald in subdoelen en indicatoren. De vijf hoofddoelen zijn: Goed toeven, groeien, meedoen, gezond en zorgzaam en aantrekkelijk/concurrerend wonen. De indicatoren geven een schets van de situatie in de wijkontwikkelingswijken (Hoge Vucht, Doornbos-Linie en Heuvel) en in de preventiewijk Haagse Beemden.

De functie van de Wijkmonitor is tweeledig:

1. Signalering: hoe scoren de wijkontwikkelings- en preventiewijken ten opzichte van het Bredase gemiddelde. Of beter: hoe scoren deze gebieden ten opzichte van hetgeen we ermee willen bereiken? Maar ook: welke veranderingen kunnen we signaleren in deze, maar ook andere buurten van Breda, sinds 2001?
2. Evaluatie: wat is het effect van de inzet in de wijkontwikkelingswijken en in Haagse Beemden en dragen deze bij aan de beoogde ontwikkeling?

De Wijkmonitor geeft een cijfermatig beeld van de Bredase buurten. Met dit beeld is het mogelijk de situatie in de buurten te volgen, maar de cijfers vertellen nooit het hele verhaal. Om een keuze te maken wat er in een buurt moet gebeuren om het beeld te verbeteren, zijn deskundigen nodig die de cijfers kunnen interpreteren en om kunnen zetten in activiteiten die effectief kunnen zijn voor de betreffende buurten. Daarmee is de Wijkmonitor de aanzet tot het gesprek over welke buurten extra aandacht van de gemeente behoeven, op welke terreinen en met welke inzet.

1.1. Methodiek

De doelen van het Programma Wijkontwikkeling zijn vertaald in subdoelen en indicatoren. De lijst met waarden van de indicatoren is weergegeven in een zogenaamd dashboard. Deze is te vinden in de bijlage. Per subdoel en doel is de informatie weergegeven in 2 taartprofielen: een van de situatie voor 2010 en een voor de ontwikkeling tussen 2001 en 2010. Voor de opbouw van de wijkmonitor is gebruik gemaakt van 26 enquête-/registratiebestanden en monitoren. Om een beeld te krijgen van de buurten zijn in 2009 korte straatinterviews gehouden met bewoners van HVDL. De interviews geven geen volledig beeld, maar zijn bedoeld om de cijfers uit het dashboard beter te kunnen interpreteren.

Na het verschijnen van de taartprofielen zijn per wijk groepsgesprekken gehouden of het beeld van het taartprofiel wordt herkend en of aanvullingen nodig zijn en over de interpretatie en analyse van het taartprofiel. De analyse van de buurten is door deze deskundigen becommentarieerd. De deskundigen zijn gebiedsmanagers, gebiedsbeheerders, veiligheidsregisseurs en stedenbouwkundigen. In de rapportage worden ze gebiedsmanagers genoemd. De resultaten van deze gesprekken en interviews zijn meegenomen in de beschrijving van de buurten in deze rapportage.

1.2. Nieuwe ontwikkelingen in de monitor van 2010

Bij het uitkomen van de wijkmonitor van 2009 werd duidelijk dat niet van alle doelen en subdoelen evenveel en gelijkwaardige informatie beschikbaar is. Van sommige subdoelen was heel veel informatie, van andere gedeeltelijk of helemaal geen informatie. In 2010 zijn dan ook 5 ontwikkeltrajecten gestart om de monitor evenwichtiger te vullen. Het betrof de volgende onderwerpen:

- a. Openbare ruimte, indicatoren voor maatschappelijk beheer, duurzaamheid, herkenbaarheid en gedeeld;
- b. Groeien, indicatoren die overeenstemmen met de nieuw te ontwikkelen jeugdmonitor;
- c. Meedoen, indicatoren die de mate van (maatschappelijke) participatie uitdrukken;
- d. Gezond en zorgzaam, vooral indicatoren op het terrein van geschikt wonen voor iedereen (GWI);
- e. Aantrekkelijk wonen, indicatoren op het gebied van milieu en mobiliteit.

Omdat in bestaande gegevensbronnen informatie over deze onderwerpen ontbrak, is de nieuwe enquête Wonen en Leven onder een grote steekproef van Bredanaars met daarin vragen over de openbare ruimte, participatie en GWI gehouden. Daarnaast zijn de effectmeting buitenruimte, de participatieladder en informatie van de GGD meegenomen in de monitor van 2010. Dit naast de informatie uit voornamelijk de Integrale Veiligheidsenquête, Veiligheidsmonitor, registraties van leerlingen, van SoZa, het CWI, de Armoedemonitor, het BasisInformatieSysteem met informatie over bevolking en woningen, het Vestigingenregister en de Leefbaarometer van VROM.

Ook is in 2010 de evaluatiefunctie van de wijkmonitor verder ontwikkeld. Hiervoor zijn doelen, doelgroepen, resultaten en processen van de projecten en activiteiten in HVDL, in beeld gebracht.

Om te beoordelen of het goed of slecht gaat met de betreffende buurten en wijken is in de monitor de ontwikkeling geanalyseerd vanaf de periode rond 2001, toen de wijkontwikkeling gestart werd. De informatie voor zowel 2001 als 2005 is verzameld en vergeleken met de situatie in de buurt van 2010. Voor 2001 en 2005 zijn minder gegevens beschikbaar dan voor 2010. Daarom is de ontwikkeling van 2001 tot 2010 die in dit rapport geschetst wordt, gebaseerd op een beperkt aantal subdoelen. Met name binnen de hoofddoelen Meedoen en Groeien zijn minder gegevens beschikbaar evenals van de subdoelen over openbare ruimte in Goed Toeven.

De indicatoren zijn omgezet in zogenaamde Z-scores. Dit is een statistische maat om de standaardafwijking ten opzichte van het gemiddelde te berekenen. Voordeel hiervan is dat na omrekening alle indicatoren, of ze nu worden uitgedrukt in percentages of in aantallen, kunnen worden opgeteld en verschillen kunnen worden berekend met andere jaren. Nadeel is dat het Bredase gemiddelde uitgangspunt is en alleen de ontwikkelingen kunnen worden weergegeven ten opzichte van de Bredase ontwikkeling. Absolute stijgingen of dalingen zijn niet meetbaar. Met andere woorden: een buurt scoort beter als de ontwikkeling van die buurt beter is dan de verbetering/verslechtering die het Bredase gemiddelde heeft doorgemaakt. Omdat echter de meeste registraties en enquêtes in 2001 anders van opzet, definitie of methodiek zijn, of nog niet beschikbaar waren, zijn de gegevens zonder omzetting in Z-scores, niet vergelijkbaar.

Omdat een vergelijking van de wijkontwikkelingswijken met het Bredase gemiddelde altijd negatief uitpakt voor de wijkontwikkelingswijken, is een benchmark gemaakt met vergelijkbare buurten in andere steden. Voor deze benchmark zijn voor HVDL 10 buurten in andere steden geselecteerd die qua type woningbouw, voorzieningenniveau,

etniciteitsamenstelling, huurverdeling, bouwperiode ongeveer vergelijkbaar zijn. Doel van deze benchmark is de positie te bepalen van de Bredase wijkontwikkelingswijken op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, arbeidsparticipatie, e.d. Daarnaast heeft de benchmark tot doel om streefwaardes te bepalen.

1.3. Opbouw rapportage

Deze deelrapportage van de wijkmonitor gaat in op de buurten van HVDL. In het volgende hoofdstuk wordt de huidige situatie in HVDL en de ontwikkeling sinds 2001 besproken. Hoofdstuk 3 gaat in op de benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden. In hoofdstuk 4 komen de projecten aan bod. In de samenvatting en conclusies aan het begin van dit rapport worden de resultaten van deze hoofdstukken aan elkaar verbonden om op die manier antwoord te kunnen geven op de vraag: zijn we op de goede weg?

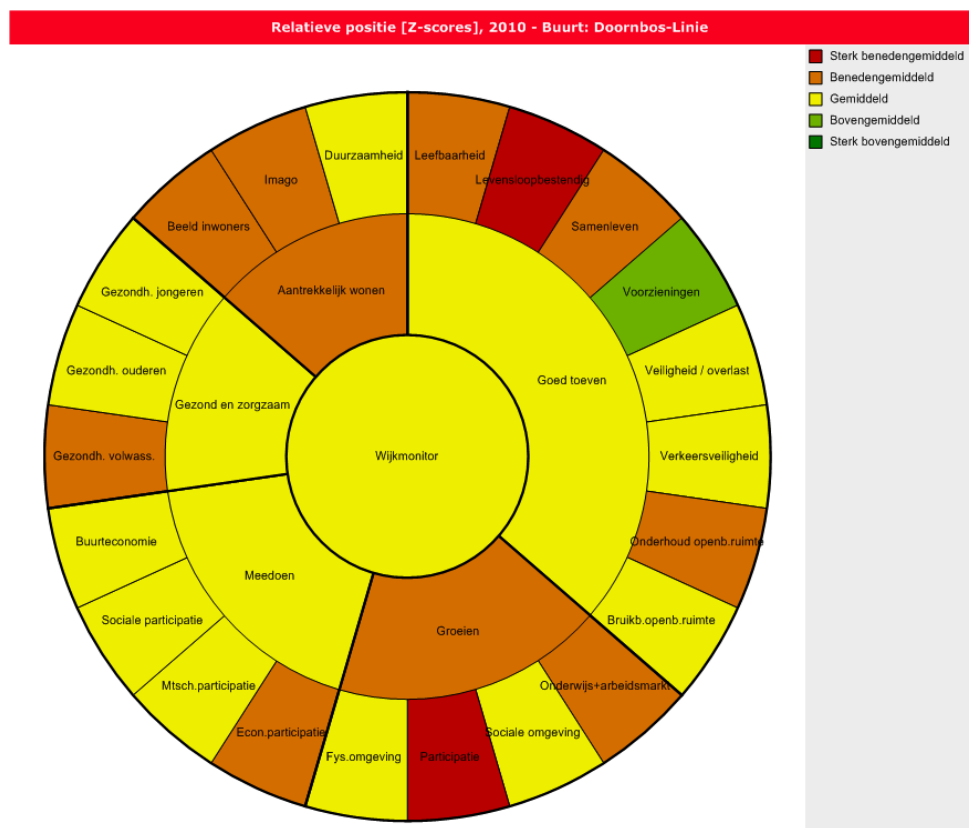

2. De buurten van HVDL in de wijkmonitor

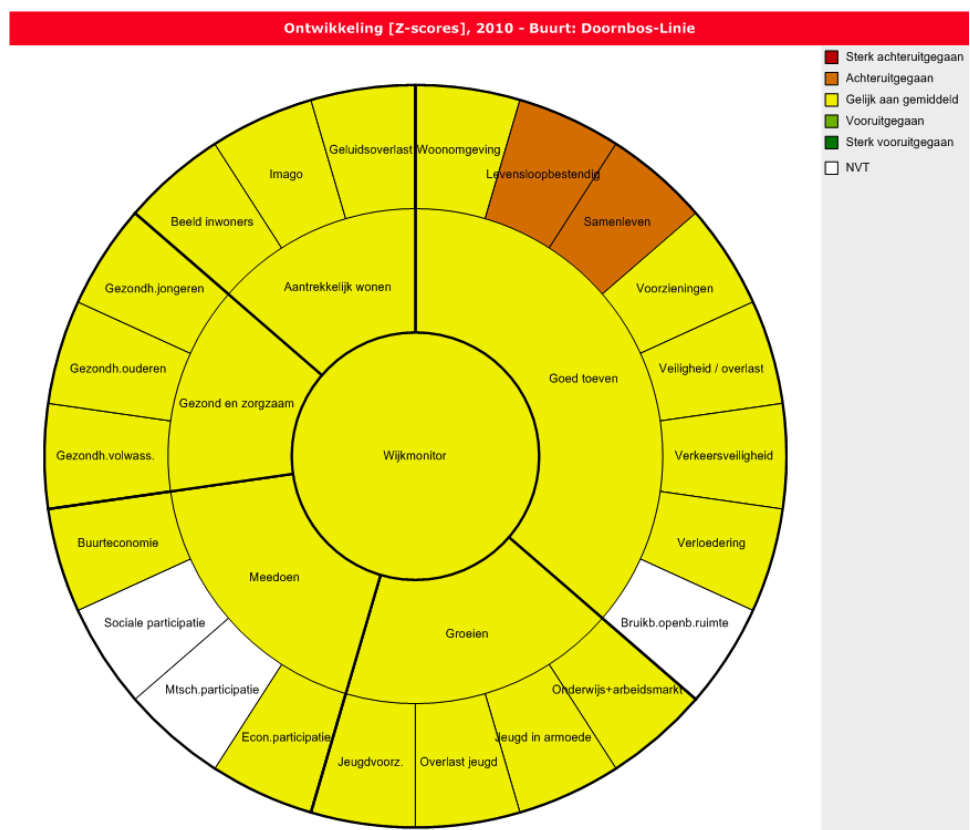
In dit hoofdstuk worden de buurten van HVDL beschreven aan de hand van de doelen van de wijkmonitor. In de wijkmonitor worden alle buurten van Breda beoordeeld op de doelen Goed Toeven, Groeien, Meedoen, Gezond en zorgzaam en Aantrekkelijk, concurrerend en duurzaam wonen. De score van de wijkmonitor geeft aan hoeveel de buurt afwijkt van het gemiddelde op de verschillende onderdelen. Daarnaast vindt een vergelijking plaats met de situatie in 2001. De resultaten zijn voorgelegd aan de gebiedsmanagers binnen de Gemeente Breda die betrokken zijn bij HVDL.

2.1. Doornbos-Linie

Figuur 3 Relatieve positie Doornbos-Linie

Figuur 4 Ontwikkeling Doornbos-Linie

In de wijkmonitor is Doornbos-Linie als 1 buurt gezien. In de praktijk is er nogal wat verschil tussen Doornbos en Linie. Volgens de gebiedsmanagers is het waarschijnlijk dat voor Linie de scores wat vaker benedengemiddeld zullen zijn dan voor Doornbos. Dit wordt bevestigd door de onlangs gehouden enquête Wonen en Leven, waaruit inderdaad blijkt dat de rapportcijfers op het gebied van leefbaarheid, woonomgeving en met name de woning, voor Linie lager zijn dan voor Doornbos. Wat betreft veiligheid is er geen verschil tussen beide subbuurten.

Van alle Bredase buurten staat Doornbos-Linie op een 10^e plaats van de slechtst scorende buurten.

De buurt scoort gemiddeld op Goed toeven. De goede voorzieningen vallen op. Dit heeft vooral met de nabijheid van winkelcentrum Hoge Vucht te maken. De sterk benedengemiddelde levensloopbestendigheid valt ook op. Dit heeft voornamelijk te maken met de vrij eenzijdige bouw en het geringe aantal verhuizingen van vooral ouderen in de buurt. Ook de beoordeling van de bewoners over de leefbaarheid/woonomgeving en de sociale cohesie blijven achter bij het Bredase gemiddelde. Uit de straatinterviews blijkt ook dat de bewoners weinig contact met elkaar hebben. Sinds 2001 is de sociale cohesie en de levensloopbestendigheid gedaald.

De benedengemiddelde score van het onderhoud van de openbare ruimte heeft vooral te maken met het onkruid en de verharding, zowel qua perceptie van de bewoners als van de feitelijke metingen van Buitenruimte.

Op het gebied van onderwijs scoort de jeugd benedengemiddeld: 2/3 van de jongeren op het middelbaar onderwijs volgt het VMBO, 15% verlaat de school zonder

startkwalificatie. Positief is dat het aandeel jongeren met leerproblemen of werkloze jongeren vrij gemiddeld is. Het percentage jeugdigen en jongeren in gezinnen rond de armoedegrens is met een kwart aanzienlijk hoger dan het Bredase gemiddelde (8 à 9%). Dat geldt ook voor het aandeel jongvolwassenen (18-24 jaar) dat in een jaar met de politie in aanraking komt.

De relatief slechte score op participatie heeft alles te maken met de geringe sportdeelname van de jongeren. Op het gebied van cultuurparticipatie scoren de jongeren vrij gemiddeld.

Qua fysieke omgeving voor jongeren scoort de buurt vrij gemiddeld. Toch zijn veel buurtbewoners ontevreden over de speelvoorzieningen, hoewel er geografisch gezien wel speelmogelijkheden zijn binnen een straal van 100 meter per kind.

In Doornbos-Linie scoren het aandeel bijstandsgerechtigden, huishoudens langdurig op sociaal minimum en (langdurig) werklozen benedengemiddeld. Het percentage werkloze allochtonen (19%) is weliswaar hoger dan het autochtone percentage (10%), maar wijkt weinig af van het aandeel allochtone werklozen in Breda totaal.

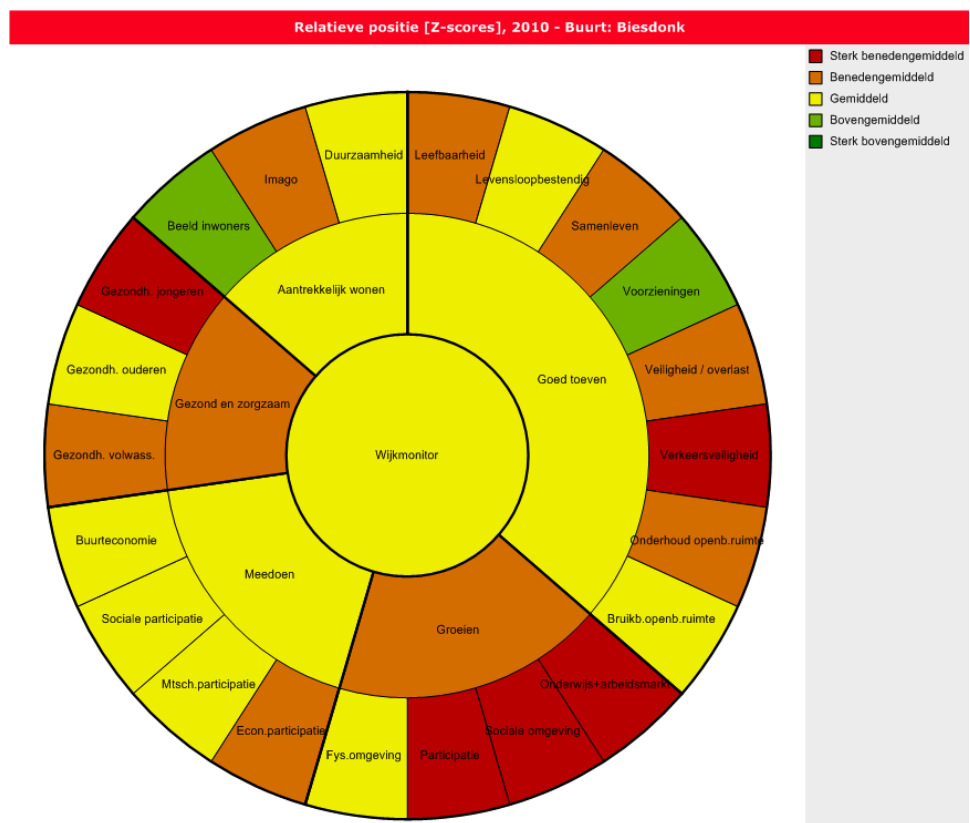
De buurt telt vrij veel mantelzorgers. Relatief weinig ouderen verkeren in een sociaal isolement.

Vergeleken met het Bredase gemiddelde zijn er weinig sportende volwassenen en heeft bijna de helft van de inwoners overgewicht. Ook onder jongeren komt relatief veel overgewicht voor. Dat de gezondheid onder ouderen gemiddeld scoort heeft te maken met het gemiddelde aandeel ouderen dat (mantel)zorg ontvangt. Daarentegen voelen relatief veel ouderen zich niet gezond en behoren relatief veel ouderen tot de kwetsbare groep (alleenstaand, hoogbejaard, ouderen met gezondheidsprobleem).

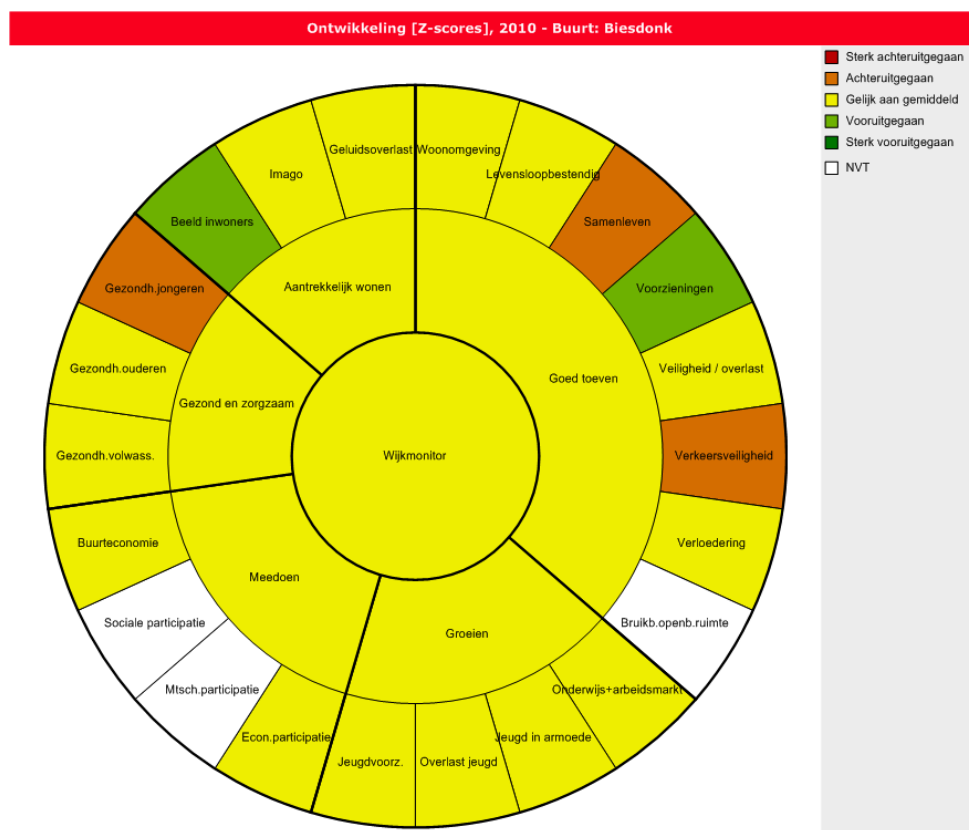
Veel bewoners vinden de buurt achteruit aan het gaan en verwachten de komende jaren ook weinig verbetering. De gemiddelde WOZ-waarde en de eenzijdigheid van de bouw (zie ook bij levensloopbestendigheid) geven de buurt ook een benedengemiddeld imago.

2.2. Biesdonk

Figuur 5 Relatieve positie Biesdonk

Figuur 6 Ontwikkeling Biesdonk

Biesdonk scoort op veel (sub)doelen benedengemiddeld en op sommige subdoelen sterk benedengemiddeld. De buurt staat op een 8^e plaats van slechtste tot beste score van alle Bredase buurten. Er zijn wel lichtpunten: het voorzieningenniveau is goed, voornamelijk vanwege het winkelcentrum, maar ook zien de bewoners verbeteringen in de buurt en hebben een vrij positieve verwachting naar de toekomst toe. Beide aspecten zijn ook verbeterd sinds 2001.

Daar staat tegenover dat de bewoners de leefbaarheid en de woonomgeving benedengemiddeld beoordelen. De bewoners hebben minder dan gemiddeld contact met elkaar. De mate waarin de bewoners de buurt als onveilig ervaren is hoger dan de politiecijfers doen vermoeden. De verkeersveiligheid scoort sterk benedengemiddeld. De beleving van de openbare ruimte is negatiever dan de gebiedsbeheerders van Buitenruimte de buurt beoordelen op het gebied van schoon en heel/verloedering (vernieling, bekladding, zwerfvuil en hondenpoep).

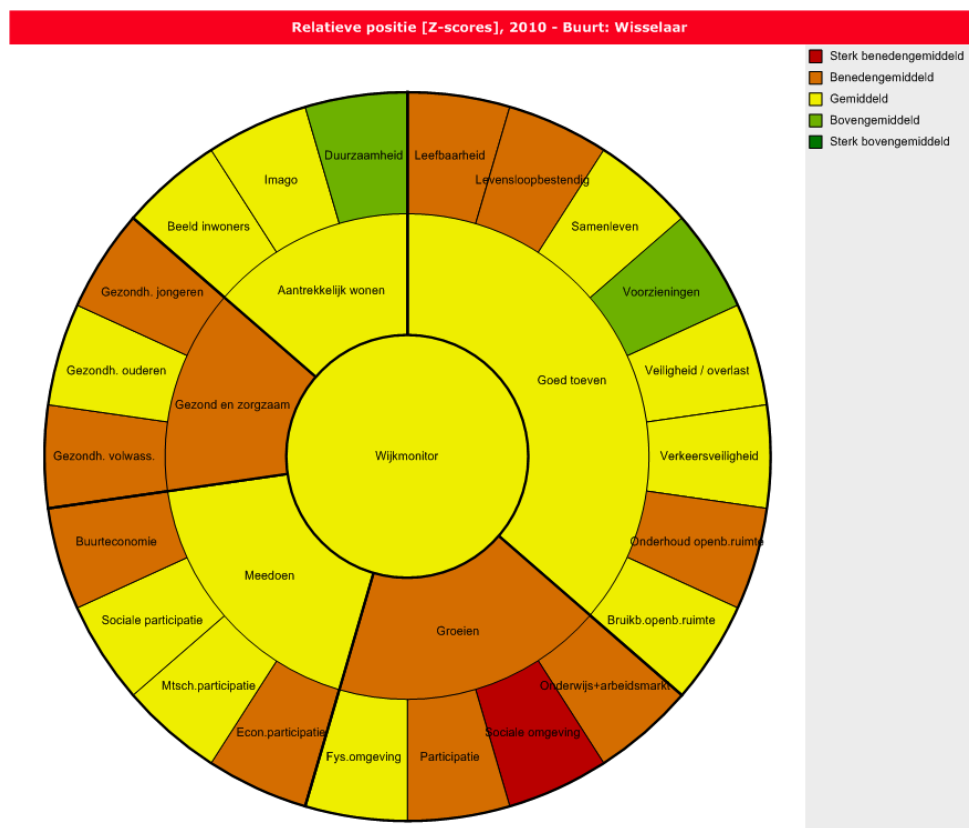
Op het gebied van Groeien wonen in Biesdonk veel jongeren met een minder goede uitgangssituatie dan het merendeel van de Bredase jeugd: de jeugdwerkloosheid is relatief hoog, het opleidingsniveau laag, veel jongeren wonen in gezinnen met een inkomen rond de armoedegrens, veel van de gezinnen hebben opvoedings- en/of gezinsproblemen, deelname aan cultuur- of sport buiten schoolverband is laag. Een vijfde van de jongeren heeft problemen in hun relatie met leeftijdgenoten. De overlast van jeugd in de buurt is 1,5 keer zo hoog als het Bredase gemiddelde.

De mindere uitgangssituatie van de jeugd zien we terug bij de volwassenen: de (langdurige) werkloosheid is hoog, veel huishoudens leven langdurig van het sociaal minimum en weinig bewoners zijn lid van een vereniging. Het aandeel allochtonen dat werkloos is, is niet hoger dan dat van het Bredase gemiddelde. In de buurt wonen relatief veel mantelzorgers.

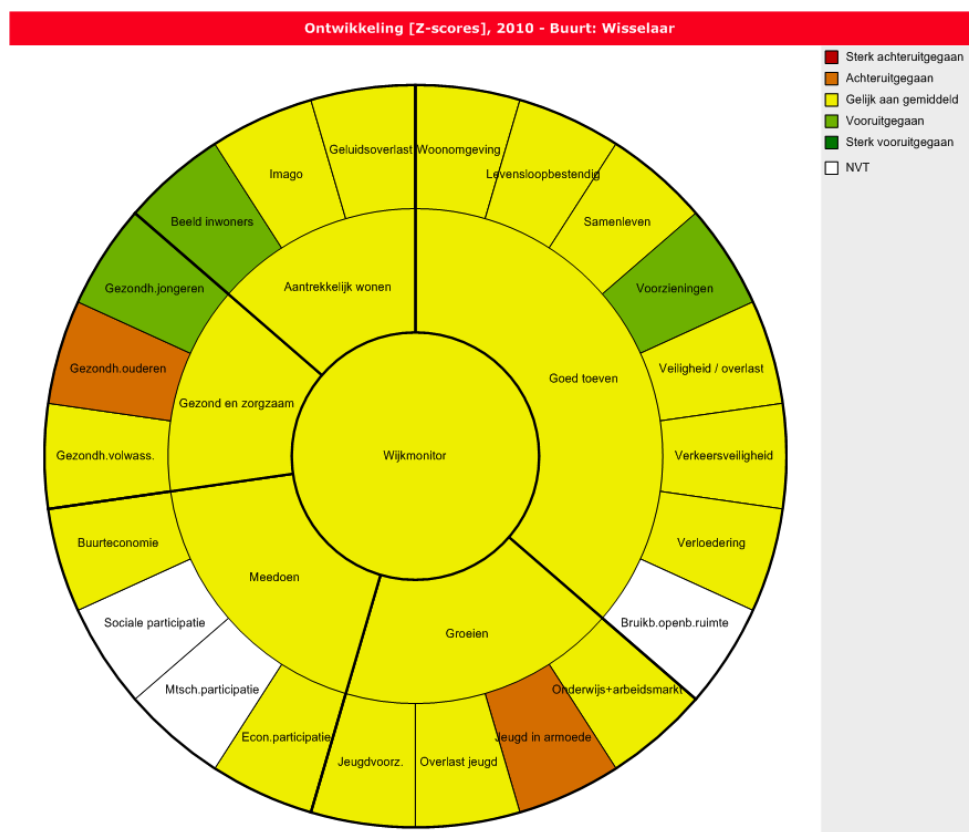
Omdat de helft van de volwassenen overgewicht heeft en relatief veel jeugdigen overgewicht hebben, is de gezondheidssituatie van de bewoners risicovol. De gezondheidssituatie van de jongeren is verslechterd sinds 2001. Overigens beoordelen ouderen hun gezondheid als gemiddeld.

2.3. Wisselaar

Figuur 7 Relatieve positie Wisselaar

Figuur 8 Ontwikkeling Wisselaar

Bewoners van Wisselaar hebben een vrij negatief beeld van de leefbaarheid en de woonomgeving. Dat lijkt vooral te maken te hebben met de gevoelens van onveiligheid, de perceptie van dreiging. Omdat de buurt qua vermogensdelicten en inbraken niet afwijkt van het gemiddelde, wijkt de score in het taartprofiel wat betreft veiligheid en overlast niet af van het Bredase. Verder hebben de bewoners een benedengemiddelde perceptie omtrent verloedering, onkruid en de mate van schoon en heel in de buurt. Dit komt niet overeen met de registratie van de gebiedsbeheerders van Buitenruimte. Qua voorzieningen scoort ook deze buurt goed. Dat geldt ook voor de jongeren/jeugdvoorzieningen als speelplekken en ontmoetingsplekken.

Van de buurten van Hoge Vucht is de onderwijs en arbeidsmarktsituatie van de jongeren het meest gunstig in Wisselaar, hoewel dit vergeleken met de Bredase situatie wel benedengemiddeld scoort. De buurt scoort sterk benedengemiddeld op de sociale omgeving van de jongere. De situatie is verslechterd sinds 2001. Een derde van de jeugdigen en jongeren woont in gezinnen met een inkomen rond de armoedegrens. Ook het aandeel gezinnen met opvoedings- of gezinsproblemen is groot. Het aantal jongeren en jongvolwassenen uit Wisselaar dat in aanraking komt met de politie is ruim twee keer zo hoog als het Bredase gemiddelde. De participatie van de jongeren aan sport- en/of cultuuractiviteiten is benedengemiddeld. Relatieproblemen met leeftijdgenoten komen echter niet meer dan gemiddeld voor. De jongeren zorgen dan ook niet meer dan gemiddeld voor overlast in de buurt.

De buurt telt relatief veel (langdurig) werklozen, uitkeringsgerechtigden, werkloze allochtonen en vrouwen en huishoudens die langdurig van een sociaal minimum moeten rondkomen. Het percentage mantelzorgers is hoog, het percentage bewoners dat lid is van een vereniging is laag.

De helft van de volwassenen heeft overgewicht. Dat geldt niet voor de jeugdigen/jongeren. Hun gewicht is vrij gemiddeld. Toch vormen zij een risico omdat ze veel minder dan hun Bredase leeftijdgenoten bewegen. Sinds 2001 is hun gezondheid wel verbeterd.

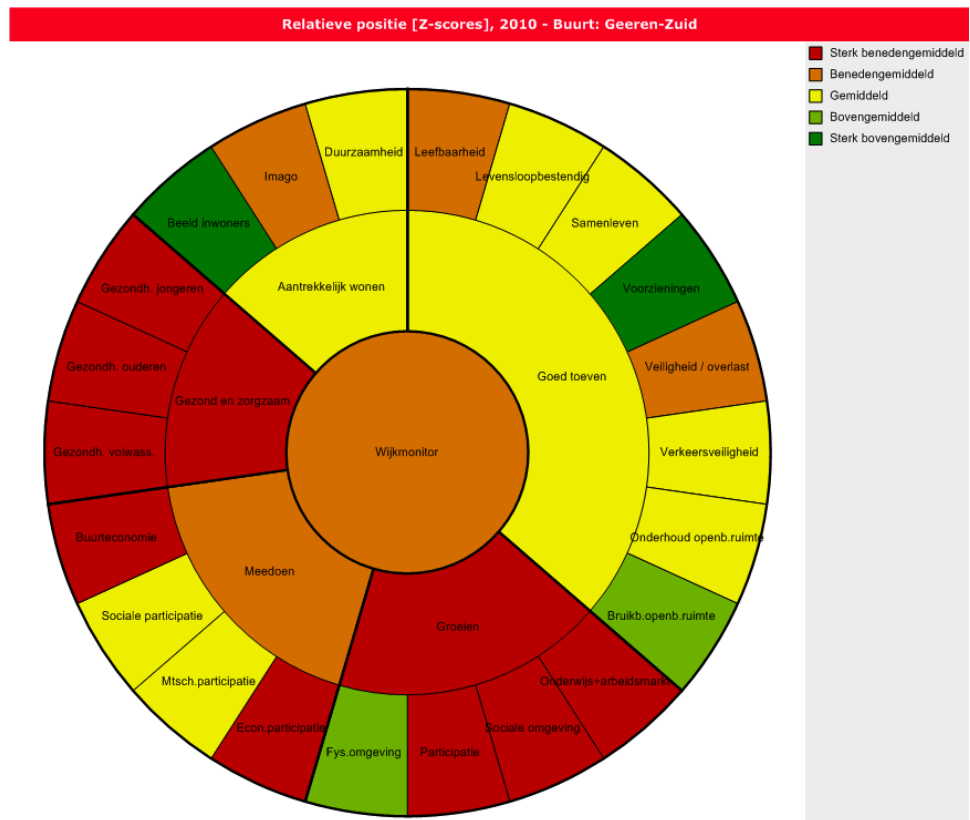
Zoals hierboven al genoemd is, zijn de bewoners van Wisselaar vrij negatief over hun buurt. Zij zien geen verbetering of verslechtering in de afgelopen jaren en verwachten dat ook niet voor de toekomst. In 2001 waren de bewoners negatiever, met name in hun verwachting voor de toekomst.

Wisselaar is de enige buurt in HVDL met een vrij gemiddeld imago.

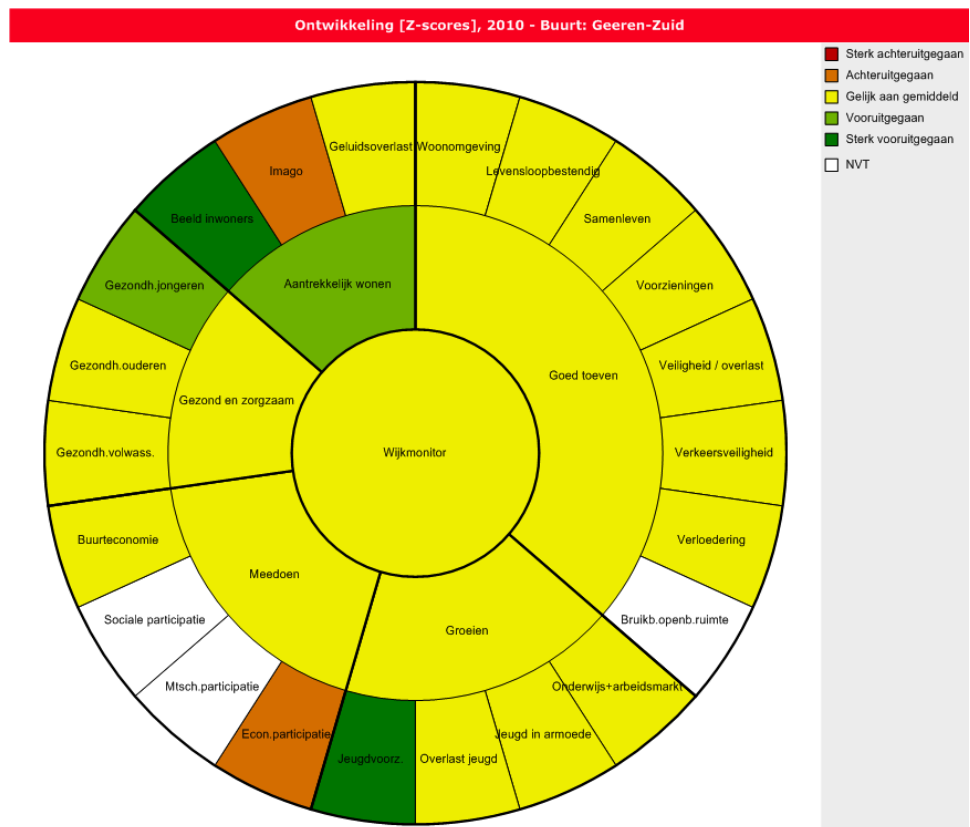
De buurt staat op een 11^e plaats (dus buiten de top 10) van slechtste tot beste score van alle Bredase buurten.

2.4. Geeren-Zuid

Figuur 9 Relatieve positie Geren-Zuid

Figuur 10 Ontwikkeling Geren-Zuid

Hoewel bewoners van Geeren-Zuid vrij negatief zijn over de leefbaarheid en woonomgeving, waarschijnlijk als gevolg van het gevoel van onveiligheid, is het voor de overige aspecten toch vrij gemiddeld of bovengemiddeld wat betreft Goed toeven. Qua voorzieningen scoort de buurt sterk bovengemiddeld en ook de bruikbaarheid van de openbare ruimte is bovengemiddeld. Dit positieve over de inrichting van de openbare ruimte is ook terug te zien bij de jeugd(voorzieningen) in het doel Groeien. Hoewel de samenstelling van de woningvoorraad vrij eenzijdig is en mensen weinig sociale contacten hebben, blijven veel bewoners in Geeren-Zuid wonen als ze (moesten) verhuizen..

Met de kansen voor de jeugd en jongeren in de buurt is het minder goed gesteld. Geeren-Zuid scoort wat dit betreft het slechtste van heel HVDL. Dat komt vooral door het hoge aandeel laag opgeleiden, werkloze jongeren, armoedegezinnen, politieverdachten onder jong volwassenen en geringe percentage jongeren dat lid is van een vereniging.

Bij de volwassenen zien we de slechte inkomenssituatie terug: veel (langdurig) werklozen waaronder veel allochtonen en vrouwen en veel uitkeringsgerechtigden. Een vijfde van de huishoudens leeft langdurig op het sociaal minimum. Ook onder de volwassenen is het aantal bewoners dat lid is van een vereniging laag, maar een kwart van de bewoners is wel actief bij de verbetering van de buurt. Dit komt terug in het positieve beeld dat de bewoners van de buurt hebben: ze vinden dat de buurt de afgelopen jaren is verbeterd en ze verwachten ook een verbetering voor de toekomst. Sinds 2001 is dit vertrouwen van de bewoners sterk verbeterd.

De sterk benedengemiddelde score op buurteconomie heeft te maken met het lage aantal startende ondernemers in de buurt en de geringe werkgelegenheid in de buurt.

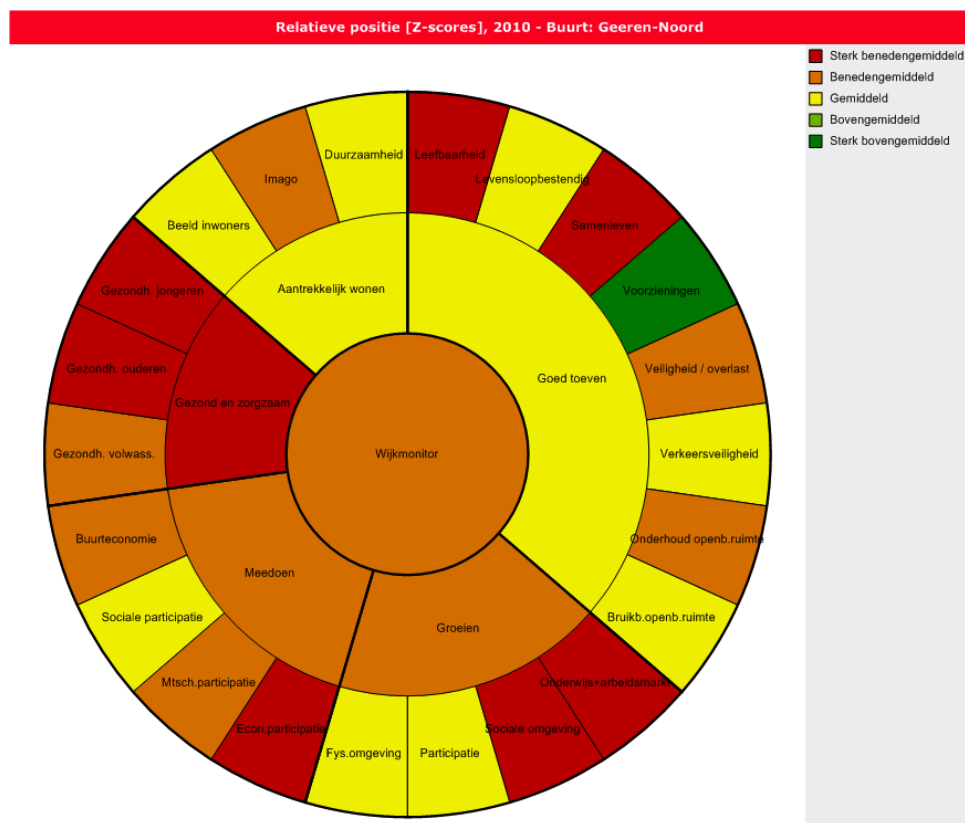
De jeugd en de volwassen inwoners van Geeren-Zuid vormen wat betreft gezondheid een risico: relatief veel van hen zijn te zwaar en sporten of bewegen te weinig. De gezondheidssituatie van de jeugd is wel verbeterd sinds 2001. Onder de ouderen zijn veel kwetsbare ouderen. Veel ouderen ontvangen (mantel)zorg en voelen zich niet gezond.

Hiervoor werd al opgemerkt dat veel bewoners vertrouwen hebben in de buurt. Ondanks het negatieve imago vanwege de lage WOZ-waarde van de woningen en de eenzijdigheid van de bouw, is het voor de bewoners van Geeren-Zuid gemiddeld aantrekkelijk wonen en is de aantrekkelijkheid sinds 2001 verbeterd.

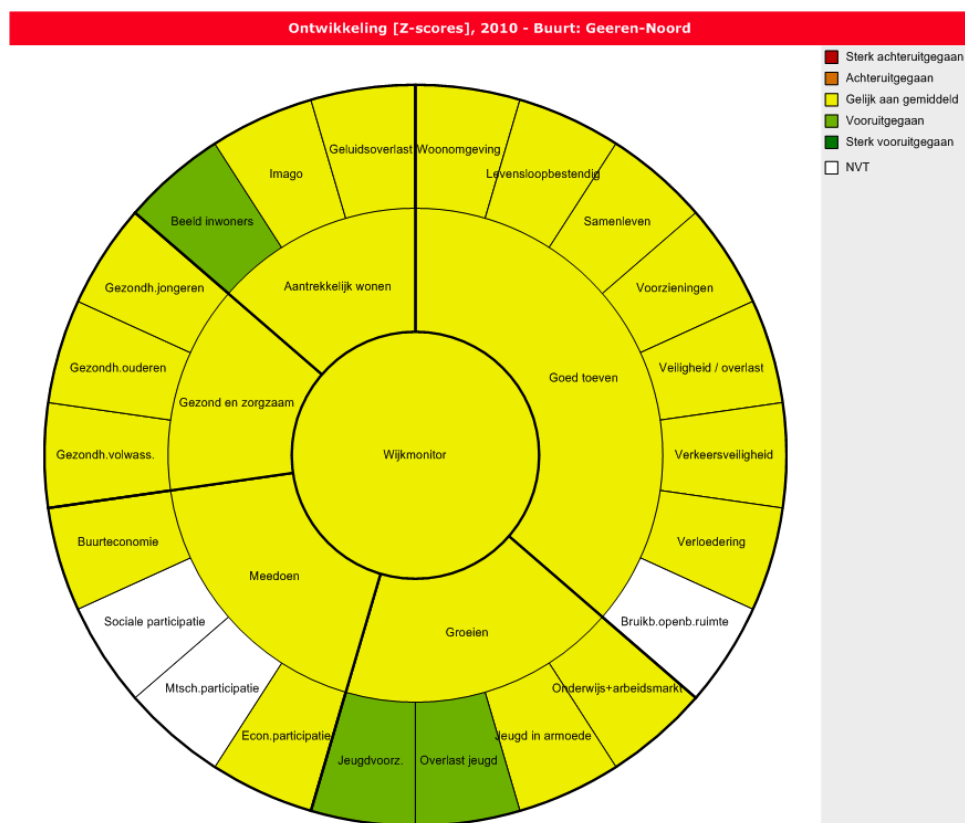
De buurt staat op de 5^e plaats van slechtste tot beste score van alle Bredase buurten.

2.5. Geeren-Noord

Figuur 11 Relatieve positie Geeren-Noord

Figuur 12 Ontwikkeling Geeren-Noord

Bewoners van Geeren-Noord zijn vergeleken met andere Bredanaars erg negatief over de leefbaarheid in hun buurt. Bewoners hebben weinig contact met elkaar, ervaren de buurt als zeer onveilig, wat niet terugkomt in de politieregistraties, en zijn ontevreden over de mate van schoon en heel en het onkruid in de buurt. Dat laatste komt niet overeen met de metingen van de gebiedsbeheerders van Buitenruimte.

Ondanks de eenzijdigheid van de woningbouw, verhuist een groot percentage van de verhuizers naar woningen binnen de eigen buurt. Dat geldt vooral voor ouderen die de buurt voldoende geschikt vinden voor ouderen en vooral lovend zijn over de voorzieningen.

Over het algemeen zijn de buurtbewoners zeer tevreden over de voorzieningen in en nabij Geeren-Noord. Dat geldt overigens niet voor de speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar, hoewel er dicht bij de woning van de kinderen speelvoorzieningen zijn.

Vier keer (40%) zoveel leerlingen uit Geeren-Noord hebben leerproblemen dan hun Bredase leeftijdsgenoten. 18% verlaat voor het behalen van de startkwalificatie het onderwijs. Dat is 2x zo hoog als in Breda totaal. Ook het aandeel werkloze jongeren is 2x het Bredase gemiddelde. Een kwart tot een derde van de jeugd en jongeren woont in gezinnen met een inkomen rond de armoedegrens en veel jongeren en jongvolwassenen zijn bekend bij de politie. Relatief veel jongeren hebben problemen met leeftijdsgenoten. De overlast van jongeren scoort hoger dan het Bredase gemiddelde. Sinds 2001 is de overlast wel verminderd. Ook de tevredenheid over jongerenvoorzieningen is toegenomen.

18% van de huishoudens leeft langdurig op het sociaal minimum. Veel inwoners zijn (langdurig) werkloos en hebben een WWB-uitkering.

Relatief weinig bewoners zijn actief bij het verbeteren van hun buurt; ook zijn er weinig lid van een vereniging. Toch komt eenzaamheid niet vaker dan het Bredase gemiddelde voor in de buurt. Dat geldt ook voor sociaal isolement onder ouderen.

De jeugdigen en volwassen inwoners van Geeren-Noord vormen wat betreft gezondheid een risico: relatief veel van hen zijn te zwaar en sporten of bewegen te weinig. Het percentage jongeren met overgewicht is het hoogst in Geeren-Noord. 36% van de jongeren is te zwaar en bij 15% is sprake van obesitas..

Onder de ouderen zijn veel kwetsbare ouderen. Veel ouderen ontvangen (mantel)zorg en voelen zich niet gezond.

Hoewel de bewoners niet zo positief oordelen over hun buurt, vinden ze wel dat de buurt de afgelopen jaren is verbeterd en verwachten ook voor de toekomst een positieve ontwikkeling.

Vooraf door de eenzijdigheid van de woningbouw en de lage WOZ-waarde scoort het imago van de buurt benedengemiddeld. Voor een sociale huurwoning bestaat voor Geeren-Noord de kortste wachttijd van de Bredase buurten. Je komt relatief snel aan de beurt als je een sociale huurwoning zoekt in Geeren-Noord.

De buurt staat op de 3^e plaats van slechtste tot beste score van alle Bredase buurten. Geeren-Noord behoort daarnaast tot de buurten die sinds 2001 het meest vooruit zijn gegaan.

3. Benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden

Voor de benchmark zijn buurten van de gemeenten Arnhem, Delft, Den Bosch, Eindhoven, Enschede, Groningen, Hengelo, Nijmegen en Tilburg vergeleken met Hoge Vucht. Opgemerkt moet worden dat door het traject van de wijkmonitor het aantal subjectieve en objectieve indicatoren in Breda die het wonen en leven in een buurt weergeven, in Breda heel uitgebreid is en in andere steden heel beperkt en soms verouderd. Het was daarom niet mogelijk om op alle doelen van de wijkmonitor Hoge Vucht met buurten van andere gemeenten te vergelijken. Om die reden bleek het ook niet mogelijk om streefwaarden te bepalen. Verder viel op dat HVDL in oppervlak veel groter is dan andere gebieden met een vergelijkbare woningbouw en bevolking. Dat betekent dat de leefbaarheid-, veiligheid-, werkloosheid- en financiële positie van de inwoners vrij geconcentreerd is in een behoorlijk groot gebied. In andere gemeenten is dat meer verspreid over de stad. Deze sociale segregatie werd ook al als opmerkelijk gegeven genoemd in het onderzoek van bureau Atlas voor Gemeenten uit 2008¹.

De benchmarkbuurten zijn gekozen op enkele kenmerken die naar verwachting van invloed zijn op de leefbaarheids situatie. Eerst is een grove selectie gemaakt op basis van het percentage sociale huur, de bouwperiode, het aandeel meergezinswoningen en het aandeel niet-westerse allochtonen. Daaruit kwamen 23 buurten. Vervolgens is een verfijning van de selectie gemaakt door strenger te selecteren op de combinatie van bovenstaande factoren en enkele andere factoren zoals leeftijdsopbouw van de bevolking en voorzieningenniveau. Daaruit kwamen tien buurten in andere steden die vergelijkbaar zijn met Hoge Vucht op de meeste van bovenstaande kenmerken. De geselecteerde buurten zijn: Stokhasselt en het Wandelbos in Tilburg, Mekkelhot en Stadsveld-Noord in Enschede, Meijhorst in Nijmegen, Mensfort, Vaartbroek, Blaarthem, Eckart en Rapenland in Eindhoven.

De buurten zijn op zeven indicatoren met elkaar vergeleken, waarvan 4 indicatoren uit de Leefbaarometer: leefbaarheid, leefbaarheidsontwikkeling, sociale samenhang en veiligheid en 3 andere indicatoren: aandeel werklozen, percentage woninginbraken en percentage WWB-gerechtigden.

In vergelijking met de tien benchmarkbuurten scoort Hoge Vucht gemiddeld op leefbaarheid en leefbaarheidsontwikkeling.

Opvallend is de lage veiligheidscore. Van de scorerange -50 tot +50 scoort Hoge Vucht met -45 bijna de laagst mogelijke score. De andere 10 buurten hebben een gemiddelde van -22. Ook het aantal woninginbraken is hoog in Hoge Vucht.

Het aandeel werklozen in Hoge Vucht is in deze vergelijking hooggemiddeld, terwijl het aandeel WWB-gerechtigden laaggemiddeld scoort. Een nadere analyse en de betekenis hiervan volgen in de loop van 2011.

---

¹Leefbaarheid in Breda, Marlet en Woerkens, november 2008.

4. De activiteiten en projecten in HVDL

In het overzicht hiernaast zijn per doelstelling de projecten in HVDL weergegeven. Daarin zijn alleen de projecten van het programma Wijkontwikkeling meegenomen.

4.1. Fysieke projecten

Veel subdoelen onder Goed toeven laten een benedengemiddeld beeld zien voor zowel Hoge Vucht als Doornbos Linie. Subdoelen die in bijna alle buurten negatief scoren zijn leefbaarheid, samenleven, veiligheid/overlast en onderhoud openbare ruimte. De inzet tot verbetering van deze subdoelen loopt vooral via het grote aantal fysieke projecten in Hoge Vucht en Doornbos Linie. Enerzijds zijn het projecten welke het onderhoud of de bruikbaarheid van de openbare ruimte verbeteren, anderzijds betreft het nieuwbouwprojecten met woningen en winkelvoorzieningen.

Projecten en activiteiten ter verbetering van het onderhoud en/of de bruikbaarheid van de openbare ruimte hebben vaak ook de verbetering van de sociale veiligheid als doel. Nieuwbouwprojecten hebben tot doel een bijdrage te leveren aan de levensloopbestendigheid van de buurt en nieuwe voorzieningen toe te voegen.

Het merendeel van deze fysieke projecten zit nog altijd in de voorbereidende fase of het visiedocument is daarvan gereed. De daadwerkelijke fysieke ingrepen en dus ook de effecten daarvan laten nog even op zich wachten. Wel gereed is de herontwikkeling van het Edisonplein.

4.2. Sociale projecten

De projecten richten zich vooral op de subdoelen beter samenleven, verbetering kansen voor de jeugd in onderwijs en op arbeidsmarkt en verbetering van hun sociale omgeving en bevorderen van de maatschappelijke en economische participatie. Deze sociale projecten draaien allemaal en richten zich op eigen specifieke doelgroepen. Er worden relatief kleine aantallen door bereikt en op dat schaalniveau zijn de projecten volgens de projectleiders, zeker succesvol.

De verbetering van kansen voor de jeugd in onderwijs en op arbeidsmarkt en verbetering van hun sociale omgeving scoren in de Geeren sterk benedengemiddeld. De sociale projecten richten zich voor dit subdoel met name op Geeren-Noord en –Zuid.

Het subdoel economische participatie scoort in bijna alle buurten benedengemiddeld, in de Geeren zelfs sterk benedengemiddeld. Er zijn 3 projecten die zich richten op de verbetering van deze vorm van participatie. Daarnaast zijn er evenveel projecten die zich op maatschappelijke participatie richten, maar met een geringer budget dan die van economische participatie. Maatschappelijke participatie scoort in HVDL gelijk aan het Bredase gemiddelde (uitzondering is Geeren-Noord waar dit subdoel benedengemiddeld scoort).

Projecten en Activiteiten Hoge Vucht Doornbos Linie				
DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang	DOEL D: Gezond en zorgzaam	Doel E: Aantrekkelijk, concurrerend, en duurzaam wonen en woonomgeving
Projectmanagement NO				
Actualiseren Visie Hoge Vucht/Doornbos/Linie + Herijken contract HV/DL				
Sociaal programma Hoge Vucht/Doornbos/Linie				
Structuurvisie Linie Doornbos				
Monitor Hoge Vucht/Doornbos/Linie				
Snelheid/aandacht bij klachten	Jongeren Geeren-Noord en Geeren-Zuid	Faciliteren wijktafels		Centraal Informatiepunt / Inloopcentrum
Sociaal makelaar	Jongerenexperiment 'Get Started' Geeren-zuid en noord	Collectief beheer biesdonk		IWOP Geeren-zuid fysiek
Participatie Wisselaar	IWOP Geeren-zuid sociaal	Zorg op maat		Euretco
Lusten en Lasten		Bijdrage vrouw enstudio's		
Bijdrage verbreden w ater B. de Wildestraat		Werk aan de Wijk		
Bijdrage zorgkruispunten		Marshé Breda`		
Masterplan OR: Fase 1				
Masterplan OR: Fase 2				
Bijdrage oversteek Kadijk/Oversteek Noordelijke Rondweg				
Wisselaar: Ik blijf in mijn wijk wonen				
Wisselagterrein				
Geeren-zuid, deelgebied 1 en 2b plan en convenant				
Hart van de Wijk				
Herontwikkeling B. de Wildestraat fase C ('postzegel')				
Pleinenproject Edisonplein				

	integraal
	sociaal
	fysiek

Bijlage: Dashboard

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen														
Subdoel	1. Verbetering van de leefbaarheid		2. Verbetering van het levensloopbestendig woningaanbod: § Gedifferentieerder woonmilieu § Verbetering wooncarrière van jong tot oud in de buurt							3. Beter samenleven		4. Betere voorzieningen: § Betere kwaliteit van voorzieningen § Betere aansluiting van voorzieningen op de vraag van bewoners			
Indicator	Rapportcijfer leefbaarheid	Rapportcijfer woonomgeving	Rapportcijfer kwaliteit woning	leefbaarometer: Indicator woningvoorraad (dominante en dichtheid van o.a. woningtypen en huur / koop)	Ouderen: woning is geschikt voor ouderen	Ouderen: woonomgeving is geschikt voor ouderen	Ouderen: tevredenheid bereikbaarheid winkels dagelijkse boodschappen	Verhuizingen binnen de wijk, Totaal	Verhuizingen binnen wijk 55+	Indicator sociale cohesie (omgang in buurt, thuis voelen)	Indicator sociale samenhang (dominantie/homogeniteit levensfase+gezinssamenst.) (Leefbaarometer)	Indicator nabijheid voorzieningen (Leefbaarometer)	Tevredenheid met winkels voor dagelijkse boodschappen	Tevredenheid met parkeergelegenheid	
Jaar	2010	2010	2010	2008	2010	2010	2010	2009	2009	2009	2008	2008	2009	2009	
Breda gemiddeld	7,2	7,2	7,7	-4	55%	85%	82%	44%	49%	6	-1	1	86%	50%	
Doornbos-Linie (0101)	6,6	6,5	7,3	-35	47%	81%	90%	45%	36%	5	0	14	88%	64%	
Biesdonk (0102)	6,5	6,6	7,6	-39	63%	85%	96%	49%	58%	5,3	-8	1	99%	60%	
Geeren-zuid (0103)	6,5	6,4	7,3	-40	71%	89%	89%	72%	70%	4,9	7	15	93%	77%	
Wisselaar (0104)	6,5	6,5	7,7	-34	45%	67%	79%	50%	39%	5,5	7	-3	97%	65%	
Geeren-noord (0106)	6,3	6,3	7,5	-39	49%	83%	97%	49%	74%	4,6	-20	31	97%	69%	

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen (vervolg)							
Subdoel	5a. Verbetering van de sociale veiligheid en vermindering van de overlast						5b. Verbetering van de verkeersveiligheid	
Indicator	Indicator veiligheid (diefstal, vernieling, overlast, geweld) (leefbaarometer)	Rapportcijfer veiligheid in de buurt	Beleving van onveiligheid in de buurt	Indicator perceptie van dreiging (schaalscore)	Indicator perceptie van vermogensdelicten (schaalscore)	Aangiften woninginbraken per 100 woningen	Aantal aanrijdingen per 1000 inwoners	Te hard rijden
Jaar	2008	2010	2009	2009	2009	2009	2008	2009
Breda gemiddeld	-11	6,8	26%	4,8	3,7	1,5	14,48	0,41
Doornbos-Linie (0101)	-34	6,2	35%	3,8	4,0	1,7	10,51	0,37
Biesdonk (0102)	-35	6,1	42%	4,5	4,9	1,4	24,75	0,54
Geeren-zuid (0103)	-24	6,0	39%	6,1	4,7	1,7	4,24	0,52
Wisselaar (0104)	-33	6	24%	8,5	3,9	0,5	4,38	0,42
Geeren-noord (0106)	-35	5,7	45%	4,3	4,0	1,2	3,70	0,43

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen (vervolg)											
Subdoel	6. Een goed onderhouden openbare ruimte								7. Een bruikbare openbare ruimte			
Indicator	Beleving verfloeding (bekladding, vernieling, rommel, hondepoep) (schaalscore)	Gemeten verfloeding	Perceptie mate van onkruid	Gemeten mate van onkruid	Perceptie onderhoud groen	Gemeten onderhoud groen	Perceptie openbare ruimte schoon en heel	gemeten verharding		Perceptie openbaar groen op korte afstand	Beoordeling speelgelegenheden	Parkeerverlast (vaak)
Jaar	2009	2010	2010	2010	2009	2010	2010	2010		2010	2010	2009
Breda gemiddeld	4	1,31	58%	1,80	62%	1,55	45,5%	1,86		70%	24%	31%
Doornbos-Linie (0101)	4	1,60	67%	2,52	70%	1,79	32,0%	2,53		69%	14%	26%
Biesdonk (0102)	4,9	1,45	60%	1,97	66%	1,73	28,0%	2,37		75%	20%	30%
Geeren-zuid (0103)	5,5	1,27	56%	2,05	56%	1,42	35,5%	1,93		83%	24%	11%
Wisselaar (0104)	4,8	1,42	75%	2,10	58%	1,46	31,0%	2,19		88%	19%	23%
Geeren-noord (0106)	5,6	1,39	66%	2,00	60%	1,71	25,0%	2,43		77%	12%	22%

Doel	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang													
Subdoel	1. Stimuleren deelname onderwijs en arbeidsmarkt					2. Versterken van de kwaliteit van de leefomgeving								
Indicator	% VMBO-ers in de 3e klas	% schoolverlaters zonder startkwalificatie	% jongeren met leerproblemen	% jeugdige (15-24) NWW-ers		% 0-4 jarigen in gezin met inkomen rond armoedegrens	% 5-18 jarigen in gezin met inkomen rond armoedegrens	% jeugdigen in gezinnen met opvoedingsproblemen	% jeugdigen in gezinnen met gezinsproblemen	% jeugdigen dat regelmatig last heeft van stemmingen	% jeugdigen met emotionele problemen	Overlast van groepen jongeren, vaak en soms.	% jeugdige verdachten (politie) van 12-17 jaar	% jong volwassen verdachten (politie) van 18-24 jaar
Jaar	2009	2008-2009	2006-2009	2010		2010	2010	2006-2009	2006-2009	2006-2009	2006-2009	2009	2008	2008
Breda gemiddeld	49%	9,7%	11%	2,0%		8%	9%	5%	9%	6%	9%	46%	2,3%	3,1%
Doornbos-Linie (0101)	68%	14,7%	13%	3,0%		23%	25%	3%	5%	3%	0%	51%	3,3%	5,0%
Biesdonk (0102)	79%	13,4%	17%	4,2%		20%	27%	12%	27%	12%	13%	63%	3,2%	4,1%
Geeren-zuid (0103)	82%	13,5%	17%	5,6%		42%	40%	16%	17%	5%	10%	67%	2,5%	7,1%
Wisselaar (0104)	73%	14,0%	15%	2,9%		32%	33%	16%	19%	4%	9%	56%	5,7%	6,2%
Geeren-noord (0106)	71%	18,0%	40%	4,7%		31%	26%	8%	21%	6%	10%	67%	6,4%	4,7%

Doel	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang (vervolg)											
Subdoel	3. Stimuleren participatie							4. Bevorderen aantrekkelijke fysieke omgeving				
Indicator	Cultuurparticipatie: % 12-17 jarigen lid van de bibliotheek	Cultuurparticipatie: % 12-17 jarigen ingeschreven bij de Nieuwe Veste	% cultuurparticipanten onder jeugdigen in georganiseerd verband	% cultuurparticipanten onder jeugdigen niet-georganiseerd	% jeugdigen dat niet sport in verenigingsverband	% actieve sporters onder jeugdigen	% jeugdigen met problemen in de relatie met leeftijdgenoten	% bewoners tevreden over speelvoorzieningen (tot 12 jaar) / speelruimte	% bewoners tevreden over jongeren ontmoetingsplekken	Aantal plaatsen KDV en PSZ in % 0 tot 4 jarigen	% buurtbewoners dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen voor jongeren	Bereik trapvelden/speelplekken: % kinderen buiten een straat van 100m van een trapveld/speelplek
Jaar	2009	2008	2010	2010	2006-2009	2010	2006-2009	2010	2010	2009	2009	2009
Breda gemiddeld	47%	8,1%	28%	27%	9%	75%	8%	61%	42%	35%	19%	58,5%
Doornbos-Linie (0101)	43%	5,7%	29%	26%	27%	38%	5%	48%	44%	9%	21%	69,1%
Biesdonk (0102)	45%	2,6%	20%	28%	32%	61%	20%	66%	47%	0%	19%	68,5%
Geeren-zuid (0103)	52%	4,2%	20%	8%	36%	46%	13%	75%	54%	44%	19%	56,1%
Wisselaar (0104)	46%	3,2%	20%	26%	26%	64%	6%	60%	55%	27%	16%	71,5%
Geeren-noord (0106)	64%	5,7%	23%	35%	23%	77%	13%	49%	33%	21%	32%	82,4%

Doel	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang													
Subdoel	1. Verhoging van de economische participatie								2. Verhoging van de maatschappelijke participatie					
Indicator	% NWW-ers van 25 jaar en ouder	% NWW-ers 25 jaar en ouder (niet-Westerse allochtonen)	Percentage NWW-ers 25 jaar en ouder onder vrouwen	% NWW-ers langdurig werkloos (> 1 jaar) onder 25+ers	% WWB gerechtigden	Arbeidsactivering/ontwikkeling (participatieladder)	werkzaam (participatieladder)	% huishoudens langdurig op sociaal minimum		% bewoners actief bij verbeteren van buurt	sociaal en maatschappelijke participatie	% mantelzorgers	lidmaatschap verenigingen	Passieve cultuurparticipatie
Jaar	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010		2009	2010	2010	2010	2010
Breda gemiddeld	6%	16%	6%	3%	2,8%	42%	19%	7%		18%	36%	35%	32%	78%
Doornbos-Linie (0101)	10%	19%	10%	5%	5,6%	45%	22%	14%		15%	33%	44%	26%	73%
Biesdonk (0102)	10%	18%	11%	5%	5,5%	48%	19%	15%		16%	30%	42%	25%	65%
Geeren-zuid (0103)	14%	21%	16%	9%	8,1%	46%	17%	21%		26%	35%	39%	18%	64%
Wisselaar (0104)	10%	20%	11%	5%	5,3%	51%	13%	15%		16%	35%	46%	24%	70%
Geeren-noord (0106)	14%	23%	17%	8%	7,3%	46%	20%	18%		12%	32%	39%	24%	73%

Doel	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang					DOEL D: Gezond en zorgzaam									
Subdoel	3. Verhoging van de sociale participatie		4. Bevordering van de buurteconomie (buitengebieden, kantorenlocaties, bedrijventerreinen en het winkelgebied in het centrum zijn buiten beschouwing gelaten)			1. Gezondheid volwassenen			2. Gezondheid ouderen			3. Gezondheid jeugd			
Indicator	Mate van eenzaamheid	sociaal isolement	Werkgelegenheid bij vestigingen in de wijk in % aantal woningen	Aantal vestigingen in de wijk in % aantal woningen	Aantal starters per 100 woningen	% niet-sporters	% Overgewicht/Obesitas		Ontvangers van zorg	Ontvangers mantelzorg	Mate van gezondheid (uitstekend, zeer goed en goed)	Niet kwetsbare ouderen	% jeugdigen dat dagelijks minder dan een uur beweegt	% jeugdigen met overgewicht	% jeugdigen met obesitas
Jaar	2010	2010	2009	2009	2009	2010	2010		2010	2010	2010	2009	2006-2009	2008-2009	2008-2009
Breda gemiddeld	30%	3,4%	0,51	0,11	1,52	35%	43%		28%	7%	76%	64,7%	3%	11%	2%
Doornbos-Linie (0101)	32%	1,2%	0,34	0,08	1,40	43%	49%		27%	8%	69%	52,0%	7%	18%	0%
Biesdonk (0102)	25%	3,7%	0,52	0,08	1,17	41%	49%		25%	7%	73%	52,9%	15%	23%	7%
Geeren-zuid (0103)	39%	2,7%	0,08	0,04	0,86	52%	54%		37%	12%	62%	39,1%	26%	17%	3%
Wisselaar (0104)	35%	0,8%	0,17	0,06	1,53	47%	50%		32%	6%	70%	58,2%	11%	13%	3%
Geeren-noord (0106)	33%	2,3%	0,20	0,06	1,55	46%	49%		41%	12%	68%	42,8%	19%	36%	15%

Doel	Doel E: Aantrekkelijk, concurrerend, en duurzaam wonen en woonomgeving													
Subdoel	1. Verbetering van het beeld dat de inwoners van de eigen buurt hebben				2. Verbetering van het imago van de buurt					3. Duurzaamheid				
	Indicator: evaluatie buurt (verhuisgeneigdheid, prettig wonen)	% inwoners dat de buurt vooruit vindt gegaan	% inwoners dat denkt dat de buurt in de toekomst zal verbeteren	Woonduur 3 jaar of langer	Indicator publieke omgeving (sloop, huiswaarde, geluid) (leefbaarometer)	WOZ-waarde, met correctie nieuwbouw	Indicator woningvoorraad (dominantie, dichtheid) (Leefbaarometer)	Gemiddelde inschrijfduur woningzoekenden in maanden (woonloket)	Gemiddeld energieverbruik per woning	Geluidsoverlast door verkeer (vaak, soms)	Andere vormen van geluidsoverlast (vaak, soms)	Luchtkwaliteit voldoende gezond	Perceptie openbaar groen op korte afstand	
Jaar	2010	2009	2010	2010	2008	2010	2008	2009	nb	2010	2010	2010	2010	
Breda gemiddeld	7,8	12%	19%	75,5%	-15	€ 250.068	-4	49		49%	42%	53%	72%	
Doornbos-Linie (0101)	6,8	8%	27%	72,5%	-31	€ 166.223	-35	45		41%	32%	44%	71%	
Biesdonk (0102)	6,4	27%	25%	78,1%	-28	€ 160.306	-39	45		56%	50%	39%	75%	
Geeren-zuid (0103)	6,3	30%	38%	73,0%	-22	€ 153.235	-40	42		51%	50%	47%	83%	
Wisselaar (0104)	6,3	15%	24%	78,7%	-13	€ 174.167	-34	52		38%	39%	54%	87%	
Geeren-noord (0106)	5,7	19%	48%	63,6%	-3	€ 150.972	-39	29		63%	46%	51%	80%	